

24.6.2019

KÖZLEMÉNY A KÉPVISELŐK RÉSZÉRE

Tárgy: Stoyan Kanev (bolgár állampolgár) által benyújtott, 337 aláírással ellátott 0270/2016. számú petíció a Besaparski Ridove (Bulgária) védett területen környezeti és egészségi károkat okozó kőbánya bezárásáról

1. A petíció összefoglalása

A petíció benyújtója egy állítólagosan illegális kőbánya Bulgáriában történő létrehozásával kapcsolatos panaszát fejt ki, amely kőbánya súlyos ökológiai károkat okozott egy uniós madárvédelmi területen és a helyi lakosok egészségét is károsította. A petíció benyújtója segítséget kér a Parlamenttől a kőbánya lezárásának eléréséhez. A kőbányát állítólag hivatalos pályázati eljárás nélkül hozták létre és az uniós jogot sértő, ellenőrizetlen állami támogatással. A bolgár kormány 2007-ben „különleges védett területnek” nyilvánította Besaparski Ridove védett területet, majd ezután a környezetvédelmi és vízügyi miniszter számos tilalmat és kijelölést rendelt el, többek között egy, a kőbányákra vonatkozó új koncessziókra irányuló tilalmat is. A bolgár Gazdasági Minisztérium azonban 2012-ben új koncesszióba adta a kőbánya működtetését. A kőbánya működése károkat okozott a veszélyeztetett madarak tenyészciklusában és fészkelőhelyein. A terület különösen jelentős a világszerte veszélyeztetett parlagi sasok és számos más veszélyeztetett fajta szempontjából. A madárpopulációk körében okozott károkon kívül a helyi lakosok terményei is károsodtak és a levegőszennyezés mértéke óriási mértékben növekedett a bányaport miatt. A helyi lakosok bevételei csökkennek, egészségük pedig károsodik. A petíció benyújtója megállapítja, hogy a falu lakosaival nem folytattak konzultációt a kőbányáról. A petíció benyújtója azt állítja, hogy mivel a hatóságok hivatalosan nem jelentették be a konzultációt, így megsértették a Bulgária által ratifikált Aarhusi Egyezményt.

2. Elfogadhatóság

Elfogadhatónak nyilvánítva: 2016. július 15. Tájékoztatás kérése a Bizottságtól (az eljárási

szabályzat 216. cikkének (6) bekezdése szerint) megtörtént.

3. A Bizottságtól kapott válasz: 2016. november 30.

A Bizottságnak nem volt tudomása a petíció benyújtója által leírt helyzetről. A petíció utal a madárvédelmi¹ és az élőhelyvédelmi irányelv², az Aarhusi Egyezmény, illetve a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv³, valamint a levegő minőségéről szóló irányelv⁴ esetleges megsértésére.

A madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv rendelkezései tekintetében meg kell jegyezni, hogy a Natura 2000 területek nem zárják ki automatikusan, hogy új létesítményeket, többek között kőbányákat hozzanak létre. Ezzel szemben az irányelvek előírják, hogy az új terveket és projekteket oly módon kell megvalósítani, hogy azok ne befolyásolják hátrányosan a Natura 2000 terület épségét. Az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke rögzíti az olyan tervek és projektek engedélyezése során követendő eljárást, amelyek valószínűleg jelentős hatással lesznek valamely Natura 2000 területre, a Bizottság pedig útmutató dokumentumot tett közzé a témában a nem energetikai célú nyersanyag-kitermelő iparágak segítése érdekében.⁵ A Besaparski Ridove területet különleges védett területté nyilvánító rendelet (BG0002057)⁶ valóban előír *többek között* a területen új kőbányák engedélyezésére vonatkozó tilalmat, ez a tilalom azonban nem vonatkozik az olyan helyzetekre, amikor az engedélyezési eljárást már megindították, illetve amikor a kőbánya már korábban is létezett, ami, úgy tűnik, a jelen esetben a helyzet.

A Bizottságnak nincs tudomása semmiféle olyan, a Besaparski Ridove különleges védett terület alkotta Natura 2000 területre (BG0002057) gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatásról, amely a szóban forgó kőbánya működésének eredménye lenne. A Bizottság szolgálatai számára hozzáférhető információk alapján úgy tűnik, hogy a Kurtovo Konare-beli kőbányához kapcsolódó beruházási javaslatot a környezeti hatásvizsgálatról szóló (KHV) irányelvnek megfelelően teljes körű környezeti hatásvizsgálatnak, valamint az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének követelményei szerint megfelelő vizsgálatnak vetették alá.

A KHV-határozat⁷ megállapítja, hogy a koncesszió területének 55%-a „barnamező” volt, és hogy a beruházás jellegét tekintve egy régi kőbánya továbbfejlesztése. E határozat szerint Kurtovo Konare település lakosai számára biztosították a KHV-jelentéshez való nyilvános hozzáférést, valamint nyilvános konzultációt is tartottak – az erről szóló jegyzőkönyvet a hatóságok rendelkezésére bocsátották. A KHV-jelentéshez mellékeltek a Besaparski Ridove és a Besaparski Vazvishenia különleges védett területre gyakorolt esetleges hatásokról készült

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 30-i 2009/147/EK irányelve a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26.)

² A természetes élőhelyek és a vadon élő növények és állatok védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 1992.7.22.).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. május 21-i 2008/50/EK irányelve a környezeti levegő minőségéről és a tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (HL L 152., 2008.6.11.).

⁵ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/nee_n2000_guidance.pdf

⁶ Közzétéve a 2008.12.12-i, 106. sz. nemzeti hivatalos lapban.

⁷ Elérhető a következő címen:
http://plovddiv.riosv.com/main.php?module=info&object=info&action=view&inf_id=76

megfelelő vizsgálatot. A vizsgálat azzal a következtetéssel zárult, hogy a beruházási javaslat valószínűleg nem lesz jelentős kedvezőtlen hatással a védett területekre. A KHV-határozat számos kötelező kárenyhítő intézkedést ír elő az üzemeltető számára.

Ami a régióbeli légszennyezést illeti, a Bizottság számára rendelkezésre álló információk szerint Bulgária mellett, hogy jelentette, hogy valamennyi levegőminőségi zónában túllépte a PM₁₀-re (szállóporra) vonatkozó határértékeket¹, arról is beszámolt, hogy a kőbányához legközelebb eső megfigyelőpontokon (Pazardjikban és Plovdivban) a 2013–2015-ös időszakban csökkent a PM₁₀-koncentráció. Ez azt jelenti, hogy nincs olyan jogi tény, amely alapján feltételezni lehetne, hogy a kőbánya működése az érintett levegőminőségi övezetekben a PM₁₀-szennyezés növekedéséhez vezetett volna.

Ami azt az állítást illeti, hogy a koncessziót jogszerűtlenül, pályázati eljárás nélkül ítélték volna oda, a petíció benyújtója által nyújtott igen korlátozott információk nem teszik lehetővé a Bizottság számára annak megállapítását, hogy az ügyben szereplő jogi helyzet az uniós közbeszerzési irányelvek értelmében vett „koncesszió” fogalmához kapcsolódik-e. A bemutatott tények fényében úgy tűnik, hogy a gazdasági tevékenység „engedélyek” alapján folyik, amelyek egy bizonyos gazdasági tevékenységre (kőbánya-üzemeltetés) biztosítanak lehetőséget. Úgy tűnik, hogy a gazdasági szereplő saját kezdeményezésére kezdett bele a szóban forgó tevékenységbe, anélkül hogy bármilyen ajánlatkérő szerv előzetesen az általános jogi kereten túlmutató, valamint a gazdasági szereplő adott tevékenységével kapcsolatban jogilag érvényesíthető kötelezettségeket eredményező, konkrét követelményeket szabott volna meg annak végzésére nézve. Ebből kifolyólag a Bizottság szolgálatai nem tudják megállapítani olyan „koncesszió” fennállását, amelynek előfeltételeként az uniós közbeszerzési szabályok értelmében nyilvános pályázatot kellene kiírni.

Következtetés

Figyelembe véve a nyilvánosság számára hozzáférhető információkat, a petíció nem nyújt elegendő bizonyítékot ahhoz, hogy a Bizottság szolgálatai megállapítsák az uniós környezeti és közbeszerzési jog bármiféle megsértését, és hogy a továbbiakban is figyelemmel kísérik az ügyet.

4. A Bizottságtól kapott válasz (REV.): 2019. június 24.

Az újonnan benyújtott információk alapján a petíció benyújtója azzal érvel, hogy a Bizottságnak később bejelentett információkat összegyűjtő, a levegőminőséget megfigyelő állomások 20 km-re vannak a szóban forgó kőbányától, ami azt jelenti, hogy nem veszik figyelembe a kőbányától 1 km-re található Kurtovo Konare falu problémáját.

Azt állítja továbbá, hogy a falut és a kőbányát egyaránt magában foglaló Stamboliyski település ellenezte a kőbánya megnyitását, és hogy nem tud megegyezni a kőbánya üzemeltetőjével a kövek kőfejtőből történő elszállításának útvonalát illetően.

A petíció benyújtója tájékoztatást ad arról, hogy a plovdivi kerületi ügyészi hivatal megállapította, hogy a kőbánya üzemeltetője megsértette a környezeti hatásvizsgálatra (KHV)

¹ A Bizottság korábban emiatt már bíróság elé idézte Bulgáriát (C-488/15. sz. ügy). Ez az ügy azonban nem kapcsolódik közvetlenül ehhez a petícióhoz.

vonatkozó előírásokat, a regionális környezetvédelmi és vízügyi felügyelőség azonban mégsem alkalmazott szankciót az üzemeltetővel szemben.

Végezetül a petíció benyújtója jogellenes állami támogatásra és korrupcióra hivatkozik.

A levegőminőséget ellenőrző állomások tekintetében meg kell jegyezni, hogy a levegőminőségi irányelv¹ értelmében a tagállamok levegőminőségi övezetekre/agglomerációkra lebontott adatokat kötelesek szolgáltatni. Következésképpen a Bizottság a tagállamok helyzetét övezetek/agglomerációk, nem pedig települések alapján értékeli.

Nem tartozik a Bizottság hatáskörébe, hogy állást foglaljon a nemzeti hatóságok egymás közötti, illetve a hatóságok és a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok tekintetében mindaddig, amíg nem sérül uniós jogi aktus, ami a jelek szerint fennáll ebben a konkrét helyzetben.

Jelen ügyben a szankciók kiszabásáról a nemzeti hatóságok döntenek.

A petíció benyújtóinak állami támogatásra vonatkozó állításai két szempontot érintenek. Az állami támogatásra vonatkozó első szempontot illetően a petíció benyújtója azt állítja, hogy a kőbányának a jogszerű üzemeltetője mellett van egy másik, „illegális” üzemeltetője is, amely ugyanezt az eszközt (a kőbányát) engedély nélkül hasznosítja, és ezért nem fizet jogdíjat/díjat az államnak. A második szempont az „illegális” kőbánya-üzemeltető által kitermelt köveknek az állami tulajdonban lévő Maritsa Kelet 2 villamosenergia-termelő számára történő eladásához kapcsolódik. A petíció benyújtója szerint az „illegális” kőbánya-üzemeltető és a Maritsa Kelet 2 közötti megállapodás állami támogatásnak minősül, és az ügyletet a kőbánya üzemeltetőjének „hamis nyilatkozatai” torzítják.

Bár a jogellenes állami támogatás fennállása nem zárható ki, a Bizottságnak ebben a szakaszban elegendő információ hiányában nem áll módjában, hogy az állítólagos támogatásra vonatkozóan értékelést végezzen. Emlékeztetjük a petíció benyújtóját, hogy kétféleképpen érvényesítheti követelését: Először is egy nemzeti bírósághoz fordulhat azzal az állítással, hogy egy tagállami hatóság az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében előírt felfüggesztési kötelezettség tiszteletben tartása nélkül nyújtott támogatást². Ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy jogellenes állami támogatásra került sor, a támogatás kedvezményezettjével köteles a jogellenesség időszakára kamatot fizettetni. A nemzeti jog keretein belül adott esetben a jogellenes támogatás visszafizetését is elrendelheti³.

Másodszor, további információkat nyújthat be a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának, amely piaci információnak tekinti azokat, tekintettel arra, hogy a petíció benyújtója az állami támogatási szabályok tekintetében nem rendelkezik keresetességi joggal⁴.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (HL L 152., 2008.6.11.).

² Lásd az állami támogatásra vonatkozó jogszabályok nemzeti bíróságok általi végrehajtásáról szóló bizottsági közlemény (HL C 85., 2009.4.9., 1–22. o.) 21. pontjának a) bekezdését.

³ Lásd a C-199/06. sz., CELF ügyben hozott, 2008. február 12.-i ítéletet, ECLI:EU:C:2008:79.

⁴ Lásd a megfelelő honlapot: http://ec.europa.eu/competition/forms/intro_hu.html

Következtetés

A fentiek alapján a Bizottságnak nincs oka megváltoztatni arra vonatkozó eredeti véleményét, hogy nem követi nyomon az ügyet a környezeti állításokat illetően. A Bizottságnak ebben a szakaszban nem áll módjában értékelni az állítólagos állami támogatást, mivel nincs egyértelmű bizonyíték arra, hogy az említett gyakorlatok állami támogatást jelenthetnek.